

ca de ex. I. Bianu, M. Gaster, A. Lambrior, L. Șăineanu, I. Bogdan, I. A. Candrea, Ilie Bărbulescu; *istorici*: A. D. Xenopol, Gr. Tocilescu, Ghenadie Petrescu, Al. Ștefulescu, D. A. Sturdza, Gh. Ghibănescu, N. Iorga; *folcloriști*: G. Dem. Teodorescu, S. Fl. Marian, Ion Pop-Reteganul ș.a.

b) Pe mulți din cei menționați mai sus i-a îndrumat și le-a creat interesul pentru cercetarea științifică, sprijinindu-i din punct de vedere material: a obținut subvenții și burse pentru specializare în străinătate și s-a preocupat de publicarea lucrărilor lor.

c) Prin intermediul elevilor săi trimiși la studii peste hotare a menținut un permanent contact cu învățații străini din marile centre universitare europene, întărind astfel prestigiul internațional al țării noastre pe plan științific.

În unele studii consacrate activității lui Hasdeu, deși s-a semnalat faptul că a fost un « animator, care a însușit tineretului să cerceteze istoria și limba noastră »¹, formînd o seamă de elevi, s-a afirmat totuși că « opera lui n-a putut fi dusă însă în întregime mai departe de elevii și de urmașii săi », cu toate că a lăsat o moștenire valoroasă². N. Iorga, care a văzut în Hasdeu un « impunător bătrîn », cu « fruntea brăzdată de fulgerele revelațiilor », crede că acesta « ar fi putut fi prin entuziasmul său șeful unei întregi generații », dacă nu s-ar fi complăcut în singurătatea gîndurilor sale³.

Din cercetarea « Fondului Hasdeu » se va putea ajunge la concluzia că numărul elevilor săi este mult mai numeros și că școala sa istorico-filologică a avut un rol hotărîtor în dezvoltarea vieții noastre științifice, realizîndu-se noi valori și noi rezultate, care își au originea în întreprinderile sale geniale.

Am insistat asupra acestor aspecte pentru că — așa cum a demonstrat acad. Al. Rosetti — o mare parte din problemele puse în discuție de Hasdeu, cu privire la originea și structura limbii române, se confirmă și astăzi: « Opera atît de vastă și de variată a lui B. P. Hasdeu a deschis drumuri luminoase și constituie un punct de plecare pentru cercetările ulterioare »⁴.

Aceleași concluzii sînt formulate de A. Sacerdoțeanu în privința actualității operei lui istorice⁵, precum și de P. P. Panaitescu care, considerîndu-l în primul rînd un mare istoric, în special al culturii românești, atrăgea atenția asupra « cercetărilor sale în domeniul limbilor și culturilor slave »⁶.

Credem că activitatea lui Hasdeu ca lingvist nu este un « mijloc de a lumina istoria »⁷, ci reprezintă o nouă etapă, în special în partea a doua a vieții, în deplină concordanță cu curente și preocupări lingvistice europene în special în domeniul romanisticii. Hasdeu, prin factura sa enciclopedică, rămîne

¹ S. Pușcariu, *B. P. Hasdeu ca lingvist*, București, 1932 (AAR Mem. Secț. ist. S. III, t. VI, nr. 6), p. 8.

² D. Macrea, *op. cit.*, p. 103.

³ N. Iorga, *B. P. Hasdeu. Cu prilejul comemorării lui la Cîmpina, 28 aug. 1927* (Vălenii-de-Munte, 1927), p. 4.

⁴ Al. Rosetti, *Bogdan Petriceicu Hasdeu și studiul limbii române*, în « *Limba română* », XII (1963), nr. 5, p. 463.

⁵ A. Sacerdoțeanu, *Concepția istorică a lui B. P. Hasdeu*, în « *Studii* », X (1957), nr. 5, p. 159.

⁶ *Vezi Rolul lui Bogdan Petriceicu Hasdeu în slavistica românească*, în *Rsl*, VI (1962), p. 246.

⁷ *Ibidem*.